

Sygn. akt V U 908/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 czerwca 2013 roku

Sąd Okręgowy w Białymstoku

V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Rosłoń

Protokolant: Irena Prochowicz

po rozpoznaniu w dniu 28 maja 2013 roku w Białymstoku

na rozprawie

sprawy G. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o ponowne ustalenie kapitału początkowego

na skutek odwołania G. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 24 maja 2012 roku

Nr (...) - 2009

I. Zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że wartość kapitału początkowego G. S. na dzień 1 stycznia 1999 roku wynosi 36.767,92 złotych (trzydzieści sześć tysięcy siedemset sześćdziesiąt siedem złotych dziewięćdziesiąt dwa grosze).

II. Orzeka, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

sygn. akt V U 908/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 maja 2012 r. o ponownym ustaleniu kapitału początkowego wydaną w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r., Nr 39, poz. 353 ze zm.) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. ustalił G. S. wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku w wysokości 36248,96 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. od 1 stycznia 1989 r. do 31 grudnia 1998r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego ustalono na 61,69 %, zaś podstawę wymiaru kapitału początkowego na kwotę 753,17 zł. Liczbę okresów składkowych określono na 8 lat i 23 dni – łącznie 96 miesięcy, natomiast nieskładkowych 6 miesięcy i 25 dni - łącznie 6 miesięcy.

W odwołaniu od powyższej decyzji G. S. zarzucił, że przy obliczaniu kapitału początkowego przyjęto w miesiącach listopad i grudzień 1989 r. zamiast jego rzeczywistych zarobków wynagrodzenie minimalne.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o oddalenie odwołania podnosząc, że przyjął za miesiące listopad i grudzień 1989 r. wynagrodzenie minimalne, kierując się przepisem art. 15 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje.

G. S. wystąpił z wnioskiem o ustalenie kapitału początkowego. Decyzją z dnia 20 kwietnia 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. ustalił wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. w wysokości 12744,82 zł. G. S. w dniu 7 maja 2012 r. wniósł odwołanie od powyższej decyzji, skutkiem czego (...) Oddział w B. wydał w dniu 24 maja 2012 r. zaskarżoną decyzję o ponownym ustaleniu kapitału początkowego.

Zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2004 r., Nr 39, poz. 353 ze zm.) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy według zasad określonych w ust. 2 – 6 tego artykułu i art. 174 w formie decyzji organu rentowego. Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy.

Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy okresy składkowe, o których mowa w art. 6 i okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2 ww. ustawy.

Ustalenie wartości kapitału początkowego następuje poprzez obliczenie hipotetycznej emerytury, jaką ubezpieczony otrzymałby w dniu 1 stycznia 1999 r., a następnie pomnożenie kwoty tej emerytury przez wielkość średniego dalszego trwania życia osób w wieku 62 lat, ustaloną na dzień 01 stycznia 1999 r. Wysokość kwoty kapitału początkowego zależy od udowodnionych okresów składkowych i nieskładkowych przebytych przed 1 stycznia 1999 r. Okresy składkowe liczone są po 1,3% podstawy wymiaru za każdy rok okresów składkowych, a okresy nieskładkowe po 0,7% podstawy wymiaru za każdy rok okresów nieskładkowych, przy czym w obu wypadkach uwzględnia się pełne miesiące, podstawy wymiaru, która może być ustalona między innymi z kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez wnioskodawcę z okresu od 1 stycznia 1980 r. do 31 grudnia 1998 r., z 20 lat kalendarzowych, dowolnie wybranych przez wnioskodawcę z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Do podstawy wymiaru mogą być brane tylko te składniki wynagrodzenia, które stanowiły podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne. Przy ustalaniu, czy istniał obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie społeczne od określonych składników wynagrodzenia, stosuje się przepisy obowiązujące w okresie, z którego wynagrodzenie jest uwzględniane w podstawie wymiaru, współczynnika proporcjonalnego do wieku oraz stażu ubezpieczonego (okresów składkowych i nieskładkowych), osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 r., ustalonego według wzoru. Do obliczenia kapitału początkowego, należy przedłożyć dowody potwierdzające przebyte okresy składkowe i nieskładkowe, między innymi świadectwa pracy, legitymację ubezpieczeniową zawierającą wpis o okresie zatrudnienia itp.

W niniejszej sprawie, do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego, przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1989 r. do 31 grudnia 1998 r. We wskazanym okresie sporna jest wysokość zarobków uzyskiwanych przez odwołującego się w miesiącach listopad i grudzień 1989 r. G. S. był zatrudniony w tym czasie w przedsiębiorstwie państwowym (...) w W.. Dokumentacja pracownicza z tamtego okresu jest przechowywana obecnie przez (...) Urząd Wojewódzki Archiwum (...) w O..

(...) Oddział w B., wydał zaskarżoną decyzję o ponownym ustaleniu kapitału początkowego, na podstawie dokumentacji załączonej przez G. S. do wniosku z dnia 26 listopada 2009 r. oraz do odwołania z dnia 7 maja 2012 r.

W dokumentacji tej nie było dokumentów poświadczających wysokość zarobków za miesiące listopad i grudzień 1989 r. (...) Oddział w B. ustalił ponadto, że Archiwum (...) w O. nie dysponuje dokumentami płacowymi odwołującego się za sporny okres.

Mając na uwadze powyższy stan faktyczny, organ rentowy ustalając wysokość zarobków odwołującego się za miesiące listopad i grudzień 1989 r., postąpił zgodnie z przepisem art. 15 ust 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS stanowiącym, że w przypadku, gdy nie można ustalić wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy.

G. S. nie zgodził się z powyższym rozstrzygnięciem. Stwierdził, że w spornym okresie otrzymywał wynagrodzenie wynikające ze stawek godzinowych określonych w umowie o pracę zawartej w dniu 1 września 1989 r.

W umowie o pracę uzgodniono, że G. S. będzie otrzymywał podczas odbywania stażu tj. do 30 listopada 1989 r. wynagrodzenie w wysokości 400 zł za godzinę plus premię do 50% wynagrodzenia zasadniczego, a następnie po ukończeniu stażu i złożeniu egzaminu z wynikiem pomyślnym, wynagrodzenie w wysokości 470 zł za godzinę plus premię do 50% wynagrodzenia zasadniczego.

Mając na uwadze powyższe, Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu księgowości, w celu ustalenia wysokości wynagrodzenia za miesiące listopad i grudzień 1989 r., na podstawie stawki wynagrodzenia wynikającej z umowy o pracę, przyjmując nominalny czas pracy. W opinii z 10 stycznia 2013 r. biegły obliczył, że wynagrodzenie G. S. za miesiąc listopad powinno wynieść 67200 zł, a za miesiąc grudzień 75200 zł.

(...) Oddział w B. zarzucił opinii biegłego m.in. nieuwzględnienie faktu, że warunkiem podwyżki wynagrodzenia odwołującego się, było pomyślne zakończenie stażu i złożenie egzaminu, brak jest zaś dowodów potwierdzających spełnienie tych warunków. Odwołujący się zakwestionował opinię wskazując, że nie uwzględniono w niej faktu, otrzymywania przez niego w spornym okresie premii w wysokości 50% wynagrodzenia zasadniczego i zawnioskował o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków na wspomnianą okoliczność, a także na okoliczność, że w rzeczywistości w przedsiębiorstwie państwowym (...) nigdy nie przeprowadzano żadnych egzaminów wobec żadnego pracownika a wynagrodzenie po odbyciu stażu było naliczane zgodnie z umową o pracę.

W toku postępowania dowodowego w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, zgodnie z art. 473 kpc nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodów ze świadków i z przesłuchania stron. Strona może dowodzić wysokości wynagrodzenia na potrzeby ustalenia wysokości podstawy wymiaru świadczenia wszelkimi środkami dowodowymi przewidzianymi w przepisach kpc. Oznacza to, że dowodem tej okoliczności mogą być również zeznania osób zatrudnionych w tym samym okresie, w tym samym zakładzie pracy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 17 października 2006 r., sygn. III AUa 509/06 LEX nr 253495 i wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 05 października 2012 r., sygn. III AUa 565/12, LEX nr 1223165).

Świadkowie L. R., R. B. i H. R. zgodnie zeznali, że odwołujący się w spornym okresie otrzymywał, tak jak wszyscy inni pracownicy, premię w wysokości 50% wynagrodzenia. Premii tej nie otrzymywały tylko osoby, które dopuściły się naruszenia obowiązków pracowniczych i zostały z tego tytułu ukarane upomnieniem lub naganą. Świadkowie zapamiętali odwołującego się jako zdyscyplinowanego i sumiennego pracownika. Stwierdzili także, że w zakładzie pracy nie przeprowadzano, żadnych egzaminów po zakończeniu stażu, a każdy pracownik dostawał automatycznie wyższą stawkę, określoną w umowie o pracę.

G. S. przesłuchany w charakterze strony zeznał, że w spornym okresie otrzymywał wynagrodzenie w wysokości określonej w umowie o pracę, powiększone o premię w wysokości 50% wynagrodzenia zasadniczego, oraz że nie

zdawał po ukończeniu stażu żadnego egzaminu. Wskazał, że w grudniu 1989 r. przebywał na zwolnieniu lekarskim począwszy od okresu przedświątecznego, aż do czasu pójścia do wojska w dniu 4 stycznia 1990 r., a mimo tego otrzymał wynagrodzenie wyższe niż w poprzednim miesiącu, co wynikało z wyższych stawek godzinowych albowiem staż zakończył się z dniem 30 listopada 1989 r.

Mając na uwadze powyższe, Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu księgowości w celu wyliczenia kapitału początkowego z uwzględnieniem wynagrodzenia za miesiące listopad i grudzień 1989 r. z uwzględnieniem premii 50% i absencji chorobowej wnioskodawcy.

W opinii z dnia 29 kwietnia 2013 r. biegły wyliczył wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. w wysokości 36767,28zł., ustalając wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego na 63,58 %, zaś podstawę wymiaru kapitału początkowego na kwotę 776,24 zł.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy jest wystarczający, aby zostało na nim oparte orzeczenie Sądu. Zeznania złożone przez świadków i stronę w pełni zasługują na wiarę, bowiem są logiczne i spójne, wskazują, że mimo zapisów premia była przyznawana w równej wysokości tj. 50 % wszystkim pracownikom, za wyjątkiem tych, którzy dopuścili się przewinień pracowniczych i nie było takich sytuacji aby po stażu składany był jakikolwiek egzamin. Pomyślnie zaliczenie stażu skutkowało dalszą pracą i awansem płacowym z tego tytułu. Świadkowie i wnioskodawca w sposób zgodny i nie budzący wątpliwości wskazali na powyższe a Sąd zeznania te uznał za wiarygodne. Wskazywały bowiem one na prowadzenie spójnej polityki wynagrodzeniowej w przedsiębiorstwie, które będąc wówczas w dobrej kondycji finansowej, zapewniało swoim pracownikom jednakowe warunki premiowania. Ponadto świadek H. R., która była przełożonym wnioskodawcy zeznała, że tylko wtedy pracownik nie otrzymał premii gdy wnioskował o to kierownik. Świadek stanowczo stwierdziła, że wniosku takiego nie zgłaszała w odniesieniu do wnioskodawcy.

Orzekając w przedmiotowej sprawie Sąd oparł się na wyliczeniach poczynionych przez biegłego księgowego. Zdaniem Sądu opinia biegłego jest rzetelna, obiektywna, należycie uzasadniona i z tych powodów zasługuje na uwzględnienie.

W świetle całokształtu zgromadzonego materiału dowodowego Sąd nie miał wątpliwości, że odwołujący się świadczył pracę w spornym okresie, otrzymując z tego tytułu wynagrodzenie według stawek określonych w umowie o pracę z dnia 1 września 1989 r., powiększone o premię w wysokości 50%.

Z tych względów Sąd uznał, że odwołanie G. S. zasługuje na uwzględnienie i zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 24 maja 2012 r.. Sąd uznał także, że nie można obciążyć (...) Oddział w B. odpowiedzialnością za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, ponieważ jej zmiana wymagała przeprowadzenia postępowania dowodowego, w tym przesłuchania świadków, odwołującego się, a także dopuszczenia opinii biegłego księgowego.

Dlatego też mając powyższe na uwadze, na mocy art. 477¹⁴ § 2 kpc, orzeczono jak w sentencji.